Tájékoztató a gyermeki és szülői jogokról és kötelezettségekről

Humánszolgáltató Központ
Családsegítő és Gyermekjóléti Központ
7100 Szekszárd, Garay Tér 1-7.
Telefon: 74/511-475, 74/511-474
e-mail: szdgyjk@gmail.com
humanszekszard@tolna.net
honlap: www.humanszekszard.hu

A nap 24 órájában hívható telefonszámok:
Gyermekvédő Hívószám:
06 80 21 20 21
Intézményünk készenléti telefonszáma:
06 30 229 42 90

Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Ez a jog – az élethez való jog kivételével – minden más alapvető jogot megelőz.

Ki a gyermek?

A kiskorúság: kiskorú az, aki a tizennyolcadik életévét nem töltötte be. A kiskorú a házasságkötéssel nagykorúvá válik. Ha a házasságot a bíróság a cselekvőképesség hiánya vagy a kiskorúság miatt szükséges gyámhatósági engedély hiánya miatt érvénytelennek nyilvánítja, a házasságkötéssel szerzett nagykorúság megszűnik. A házasságkötéssel megszerzett nagykorúságot a házasság megszűnése nem érinti.

A korlátozottan cselekvőképes kiskorú: korlátozottan cselekvőképes az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét betöltötte és nem cselekvőképtelen.

A Gyvt. értelmében fiatalkorú: az a személy, aki a szabálysértés elkövetésekor a 14. életévét, a 2013. július 1-jét megelőzően elkövetett bűncselekmény elkövetésekor a 14. életévét, a 2013. június 30-án következő elkövetett bűncselekmény elkövetését a 12. életévét betöltötte, azonban a 18. – javítóintézetben történő nevelése esetén a 21. – életévét még nem töltötte be.

A gyermek hozzátartozói: a vér szerinti és az örökbe fogadó szülők (a továbbiakban együtt: szülő), a szülő házastársa, a szülő testvére, a nagyszülő, a nagyszülő házastársa, a nagyszülő testvére, a dédszülő, a testvér, a testvér házastársa, a saját gyermek. A gyermek közeli hozzátartozói: a szülő, a szülő házastársa, a szülő testvére, a nagyszülő, testvér, a saját gyermek. A gyermek tartására köteles személy: a Ptk.-ban meghatározott feltételek és sorrend szerint a szülő, más felmenő egyenesági rokon, a nagykorú testvér, a szülő házastársa.

A gyermeki jogok

-A gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetének nevelkedéséhez.

-A gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjába tartozó nevelkedéshez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet megszüntetéséhez, a társadalomba való beilleszkedéshez, valamint önálló életvitelének megteremtéséhez.

-A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek joga van ahhoz, hogy nagyobb segítséget kapjon a fejlődés hátráltató körülmények leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez.

-A fogyatékos, tartósan beteg gyermeknek joga van a fejlődés és személyiség kibontakozását segítő különleges ellátáshoz.

-A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a fejlődésre ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségre káros szerek ellen védelemben részesüljön.

-A gyermeknek joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással – fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal –, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vethető alá kínzásnak, testi fenyítésnek és más kegyetlennek, embertelen vagy megalázó büntetésnek, illetve bánásmódnak.

-A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a védelme érdekében eljáró szakemberek –különösen a gyermek bántalmazásának felismerése és megszüntetése érdekében – egységes elvek és módszertan alkalmazásával járjanak el.

-A gyermek szüleitől vagy más hozzátartozóitól csak saját érdekében, törvényben meghatározott esetre és szerint választható el. A gyermeket kizárólag anyagi okból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani.

-A gyermeknek joga van – örökbefogadó családban vagy más, családot pótló ellátás – a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodást helyettesítő védelemhez.

-A gyermeknek joga van ahhoz, hogy mindkét szülőjével tartson abban az esetben, ha a szülők különböző államokban élnek

-A gyermeknek joga van a szabad véleménynyilvánításhoz, és ahhoz, hogy tájékoztatást kapjon jogairól, jogai érvényesítésének lehetőségeiről, továbbá ahhoz, hogy a személyét és vagyonát érintő minden kérdésben közvetlenül vagy más módon meghallgassák, és véleményét korára, egészségi állapotára és fejlettségi szintjére tekintettel figyelembe vegyék.

-Minden gyermeknek joga van a szociális biztonsághoz, a társadalombiztosítás juttatásaihoz.

-Minden gyermeknek joga van olyan életszínvonalhoz, amely lehetővé teszi kellő testi, szellemi, lelki, erkölcsi és társadalmi fejlődését.

-A gyermeknek joga van ahhoz, hogy hozzájusson minden olyan tájékoztatáshoz, amely szociális, szellemi és erkölcsi jóléte előmozdítását, valamint fizikai és szellemi egészségét szolgálja.

-A gyermeknek joga van az oktatáshoz.

-A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a médiában fejlettségének megfelelő, ismeretei bővítését segítő, a magyar nyelv és kultúra értékeit őrző műsorokhoz hozzáférjen.

-A gyermeknek joga van a pihenéshez és a szabadidő eltöltéséhez, a korának megfelelő játékhoz és szórakoztató tevékenységekhez, ahhoz, hogy szabadon részt vehessen a kulturális és művészeti életben.
-A nemzetiségi, vallási és nyelvi kisebbségek, az említett kisebbséghez tartozó gyermeknek joga van arra, hogy saját kulturális életét élje, vallását gyakorolja, illetőleg nyelvét használja.
-Tiszteletben kell tartani a gyermek jogát a gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadságra.
-A gyermeknek joga van a szabad véleménynyilvánításhoz, valamint arra, hogy véleményét korára, egészségi állapotára és fejlettségi szintjére tekintettel figyelembe vegyék.
-Tiszteletben kell tartani a gyermek egyesülési és békés gyülekezési jogát.

A speciális szükségletű gyermek jogai:

-A gyermeknek joga van a lehető legjobb egészségi állapothoz, valamint ahhoz, hogy orvosi ellátásban és gyógyító nevelésben részesülhessen.
-A szellemileg vagy testileg fogyatékos gyermeknek emberi méltóságát biztosító, önfenntartást előmozdító, a közösségi életben való tevékeny részvételét lehetővé tevő, teljes és tisztes életet kell élnie.
-A fogyatékos gyermeknek joga van a különleges gondozáshoz.
-A fogyatékos, tartósan beteg gyermeknek joga van a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátáshoz.

A gyermek kötelessége

-Gondozása és nevelése érdekében szülőjével vagy más törvényes képviselőjével, gondozójával együttműködjön.
-Képességeinek megfelelően tegyen eleget tanulmányi kötelezettségének,
-Tartózkodjék a saját és a többi gyermek testi, lelki egészségét veszélyeztető magatartástól vagy azt károsító életmód gyakorlásától és az egészségét károsító szerek használatától.
-A véleménynyilvánítás szabadságához való jogának gyakorlása során – ideértve, ha az internet- vagy médiaszolgáltatás igénybevételével történik – tiszteletben tartsa a többi gyermek emberi méltóságát.

A tanuló kötelességei:

-Részt vegyen a kötelező és a választott foglalkozásokon és szakmai gyakorlatokon.
-Eleget tegyen – rendszeres munkával és fegyelmezett magatartással, képességeinek megfelelően – tanulmányi kötelezettségének.
-Megtartsa az iskolai tanórai és tanórán kívüli foglalkozások, a kollégiumi foglalkozások, az iskola és a kollégium helyiségei és az iskolához, kollégiumhoz tartozó területek használati rendjét, a gyakorlati képzés rendjét, az iskola, a kollégium szabályzatainak előírásait.
-Óvja saját és társai testi épségét, egészségét, elsajátítsa és alkalmazza az egészségét és biztonságát védő ismereteket, továbbá haladéktalanul jelentse a felügyeletét ellátó pedagógusnak vagy más alkalmazottnak, ha saját magát, társait, az iskola, kollégium alkalmazottait vagy másokat veszélyeztető állapotot, tevékenységet, illetve balesetet észlelt, továbbá – amennyiben állapota lehetővé teszi –, ha megsérült.
-Megőrizze, illetőleg az előírásoknak megfelelően kezelje a rábízott vagy az oktatás során használt eszközöket, óvja az iskola létesítményeit, felszereléseit.
-Az iskola, kollégium vezetői, tanárai, alkalmazottai, tanulótársai emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartsa.

A szülő jogai, kötelességei:

-A szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni. E kötelezettség magában foglalja gyermekük taníttatását.
-A gyermek szülője jogosult és köteles arra, hogy gyermekét családban gondozza, nevelje és a gyermeke testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételeket – különösen a lakhatást, étkezést, ruházattal való ellátást –, valamint az oktatásához és az egészségügyi ellátásához való hozzájutást biztosítsa.
-A gyermek szülője jogosult arra, hogy a gyermeke nevelkedését segítő ellátásokról tájékoztatást, neveléséhez segítséget kapjon.
-A gyermek szülője – ha törvény másként nem rendelkezik – jogosult és köteles gyermekét annak személyi és vagyoni ügyeiben képviselni.
-A gyermek szülője köteles gyermekével együttműködni, és emberi méltóságát tiszteletben tartani, gyermekét az őt érintő kérdésekről tájékoztatni, véleményét figyelembe venni, gyermekének jogai gyakorlásához iránymutatást, tanácsot és segítséget adni, gyermeke jogainak érvényesítése érdekében a szükséges intézkedéseket megtenni, a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és szervekkel, továbbá a hatóságokkal együttműködni.
-A nevelésbe vett gyermek szülője jogosult és köteles a gyermeke gondozását ellátó személyekkel, intézményekkel – a nevelés érdekében – együttműködni, gyermekével – törvényben meghatározott módon – kapcsolatot tartani.

Vonatkozó jogszabályok, további hivatkozások:

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 1991. évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről (Gyermekjogi Egyezmény)
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.)
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvény

Az igénybe vehető segítségről, illetve egyéb támogatási lehetőségekről információ kérhető:
személyesen a Humánszolgáltató Központ címén: 7100 Szekszárd, Garay Tér 1-7.
telefonon: 74/511-475; 74/511-474 ; 06-30/229-4290

Ügyfélfogadás:

Hétfőtől – csütörtökig 8^{00}-tól 16^{00} óráig.

Pénteken ügyfélfogadás nincs.